

Nr 72.

Kungl. Maj:ts skrivelse till riksdagen med redogörelse för de åtgärder som vidtagits på grund av riksdagens skrivelse den 18 maj 1949, nr 262, i anledning av riksdagens år 1948 församlade revisorers berättelse; given Drottningholms slott den 10 februari 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, lämna riksdagen en redogörelse för de åtgärder som vidtagits på grund av riksdagens skrivelse den 18 maj 1949, nr 262, i anledning av riksdagens år 1948 församlade revisorers berättelse.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 10 februari 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, följande.

I utlåtande den 11 juni 1948, nr 153, i anledning av riksdagens år 1947 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden den 1 juli 1946—den 30 juni 1947 jämte vissa motioner, hemställde statsutskottet under punkten 37 att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t, i den mån revisorernas berättelse föranlett

skrivelse till Kungl. Maj:t, ville i fortsättningen lämna riksdagen en särskild redogörelse för de åtgärder som vidtagits i anledning av sådan skrivelse. Riksdagen anmälde i skrivelse den 19 juni 1948, nr 332, att riksdagen fattat beslut i överensstämmelse med vad utskottet i nämnda utlåtande föreslagit.

Sedan uppgifter från vederbörande departement inhämtats angående de åtgärder som vidtagits på grund av riksdagens skrivelse den 18 maj 1949, nr 262, i anledning av riksdagen år 1948 församlade revisorers berättelse (statsutsk. utl. nr 143), torde jag nu få lämna en sammanfattande redogörelse härför. Redogörelsen ansluter sig i det följande till ordningsföljden och rubriceringen i statsutskottets utlåtande för de olika punkterna, varvid de punkter, som ej föranlett något särskilt uttalande från riksdagens sida, utslutits.

1:o) **Understöd för utomprocessuell rättshjälp.** Jämlikt bemyndiganden av Kungl. Maj:t har chefen för justitiedepartementet den 22 juni och den 10 september 1949 tillkallat särskilda sakkunniga för utredning angående formerna för anordnandet av utomprocessuell rättshjälp åt mindre bemedlade m. m.

2:o) **Ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som försakats av ämbets- eller tjänstemän.** Punkten är föremål för övervägande inom justitiedepartementet.

3:o) **Försvarets titelredovisningssystem.** Genom beslut den 25 november 1949 har Kungl. Maj:t uppdragit åt 1946 års militära förvaltningsutredning att vid fullgörande av det utredningen lämnade uppdraget överväga berörda spörsmål. Förvaltningsutredningen räknar med att utredningsarbetet skall kunna avslutas under 1950.

6:o) **Vissa byggnadsfrågor vid Svea livgarde.** Genom beslut den 3 juni och den 16 september 1949 har Kungl. Maj:t anvisat medel och meddelat byggnadstillstånd dels för anordnande av förläggning för ekonomibiträden vid Svea livgarde, dels ock för uppförande av bastuanläggning vid regementet. Slutligen har Kungl. Maj:t genom beslut den 25 november 1949 givit fortifikationsförvaltningen tillkänna vad i ärendet i övrigt förekommit.

8:o) **Arbetshemmen för vissa understödstagare eller försörjningspliktiga.** Frågan har behandlats i 1950 års statsverksproposition, femte huvudtiteln, punkt 23.

10:o) **Försäljning av viss allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom.** Kungl. Maj:t har genom beslut den 28 januari 1949 medgivit att under förevarande punkt berörd fastighet finge försälas till jordbruksarbetaren S. R. Larsson under förutsättning att lantbruksnämnden i Södermanlands län beviljade honom vederbörligt förvärvstillstånd.

11:o) **Den statliga inspektions- och tillsynsverksamheten.** Kungl. Maj:t har genom beslut den 27 maj 1949 anbefallt socialvårdskommittén att vid uppdragets fullgörande beakta vad statsutskottet under ifrågavarande punkt anfört.

13:o) **Vissa myndigheters avlönings- och omkostnadsanslag.** Såsom framhålls i riksräkenskapsverkets utlåtande över revisorernas berättelse i vad avser förevarande fråga och som jämväl understrukits i statsutskottets utlåtande, äro merutgifterna å avlöningsanslagen för budgetåret 1947/48 i icke ringa grad en följd av den senaste löneregleringen och de därav föranledda svårigheterna att mera exakt beräkna den motsedda medelsförbrukningen. Därjämte torde böra uppmärksammas, att icke mindre än 8,6 milj. kronor av överskridandena avse krisorganen, beträffande vilka anslagsbehovet, såväl i fråga om löner som omkostnader, bl. a. sammanhängt med åtgärder, som vidtagits med hänsyn till konjunkturutvecklingen efter det att riksstaten fastställts av riksdagen.

För budgetåret 1948/49 uppgingo merutgifterna å ovannämnda myndigheters (exkl. krisorganen) avlöningsanslag enligt en inom finansdepartementet verkställd beräkning till 6,7 milj. kronor, varav statens sinnessjukhus 2 och landsstaten 2,2 milj. kronor, eller till ca 2,2 % av de anvisade beloppen. Besparingarna å anslagen (exkl. krisorganen) uppgingo till 7,1 milj. kronor. Nettoresultatet blev sålunda en sammanlagd besparing på avlöningsanslagen av $(7,1 - 6,7 =) 0,4$ milj. kronor. För budgetåret 1949/50 ha ifrågavarande anslag i riksstaten anvisats med ett närmare 14 milj. kronor högre belopp, varav sinnessjukhusen 1,2 och landsstaten 3 milj. kronor. Under beaktande av medelsbelastningen under det sistförflutna budgetåret ävensom anslagshöjningar till följd av nytillkomna utgifter har i riksstatsförslaget för budgetåret 1950/51 i förhållande till gällande riksstat gjorts en ytterligare uppräknings med drygt 15 milj. kronor, varav 2,1 milj. kronor belöper på landsstaten; för sinnessjukhusen har avlöningsanslaget preliminärt beräknats med ett 1,9 milj. kronor högre belopp.

Beträffande omkostnadsanslagen har i statsutskottets utlåtande understrukits angelägenheten av att vid den förberedande budgetbehandlingen hållbara utgångspunkter eftersträvas, så att statsverkets utgifter för här avsedda ändamål i görligaste mån kunna hållas inom ramen för de av riksdagen sedermera anvisade medlen. Utskottet har emellertid även påpekat att beträffande vissa omkostnadsposter det icke torde vara möjligt att på förhand i detalj reglera det medelsbehov som oundgängligen måste tillgodoses.

För de i revisorernas sammanställning redovisade myndigheterna förelåg under budgetåret 1947/48 ett överskridande med sammanlagt 16,9 milj. kronor, motsvarande 30 % av medelsanvisningen, medan besparingarna uppgingo till 150 000 kronor. Frånräknas på grund av anförda skäl anslagen till de statliga krisorganen, reduceras merutgifterna till 12,4 milj. kronor (= 24 % av de anvisade beloppen). Härav belöper icke mindre än sammanlagt 8,2 milj. kronor på de statliga sinnessjukhusen, karolinska sjuk-

huset, serafimerlasarettet, landsstaten, tullverket samt lotsverket, d. v. s. myndigheter för vilka medelsbehovet är beroende av faktorer, som vid den förberedande budgetbehandlingen kunna vara svåra att överblicka. Vidare bör erinras om att beträffande vissa av dessa myndigheter utgiftsstegringarna delvis motsvaras av ökade inkomster. För de statliga sjukhusen samt lotsverket överstego sålunda inkomsterna med 4,2 resp. 4,8 milj. kronor de i riksstaten för budgetåren 1947/48 resp. 1948/49 uppförda beloppen.

För budgetåret 1948/49 redovisas för omkostnadsanslagen (exkl. krisorganen) — trots en ökning av medelsanvisningen från budgetåret 1947/48 med närmare 3,5 milj. kronor — överskridanden med sammanlagt 11 milj. kronor (= 20 % av medelsanvisningen). Besparingarna utgjorde ca 160 000 kronor. Av merkostnaderna avse 7 milj. kronor de statliga sjukhusen, landsstaten, tullverket samt lotsverket. Resterande 4 milj. kronor fördela sig å ett stort antal myndigheter. Den ökade anslagsbelastningen torde till en del vara beroende av under budgetåret inträffade prisstegringar till följd av nya indirekta skatter, höjda taxor å resor och telefonavgifter, stegrade bränsle- och städningskostnader m. m., vilka icke kunnat beräknas vid den förberedande budgetbehandlingen. Omkostnadsanslagen för de av revisorerna berörda myndigheterna (exkl. krisorganen) ha för budgetåret 1949/50 uppräknats med 6,3 milj. kronor. För budgetåret 1950/51 uppgår anslagsökningen jämfört med i gällande riksstat anvisade belopp till ca 5,3 milj. kronor. Totalt överstiga alltså medelsäskandena för nästa budgetår beträffande berörda myndigheter den faktiska medelsbelastningen för det sistförflutna budgetåret. Inom sistnämnda belopp inrymmas emellertid även äskanden för nytillkomna utgifter.

18:o) **Bestämmelserna om stadgad åborätt.** Genom beslut den 2 september 1949 har Kungl. Maj:t uppdragit åt kammarkollegiet att — med beaktande av vad statsutskottet i förenämnda utlåtande anfört — företaga en översyn av förefintliga åborätter av här ifrågavarande slag ävensom utreda frågan om en avveckling av institutet stadgad åborätt.

20:o) **Statens sekundärlånefond för jordbrukare.** Genom beslut den 16 december 1949 har Kungl. Maj:t uppdragit åt lantbruksstyrelsen att utreda frågan om avveckling av den verksamhet, som bedrivs med anlitande av medel från nämnda fond, samt att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

22:o) **Lån till AB Uplandsprodukter.** Punkten har anmälts den 27 januari 1950, varvid beslöts att ärendet skulle läggas till handlingarna.

23:o) **Verksamheten enligt anslaget till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.** Punkten har anmälts den 27 januari 1950, varvid beslöts att ärendet skulle läggas till handlingarna. I övrigt må nämnas, att under förevarande punkt berörd verksamhet har behandlats i 1950 års statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkt 191.

24:o) **Arbetsbalansen inom lantmäteriväsendet.** Frågan har behandlats i 1950 års statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkt 203.

Jag hemställer slutligen,

att Kungl. Maj:t måtte giva riksdagen den nu lämnade redogörelsen till känna.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att skrivelse av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bengt Augustinsson.